

menigmaal te plunderen en er getuigenis in te vinden van het schoon der Kliffen en der Meren, van de heiden en venen in den Oosthoek, van het Waddenstrand en de kleistreek, van de Oude venen, de Boornbergumer Petten, de Lippenhuizer heide, het Achterland van Bakkeveen en Appelscha en nog zoo menig Friesch oord, waar ik in den loop der jaren een vluchtig kijkje mocht nemen, maar die ik zoo gaarne nader zou willen leeren kennen.

T.

De Grauwe Klauwier op Schiermonnikoog. — In eene laagvlakte, aan alle zijden door duinen omringd, wellicht een kwartier in omtrek, bevinden zich hier en daar elzen- en berkenboschjes. Aanvankelijk heeft de eigenaar slechts op enkele punten eenige rijen elzen en berken geplant, doch het zaad, door de vogels en den wind verspreid, is, dank zij de bodemvochtigheid, uitstekend opgekomen en zoo kan men vooral van laatstgenoemde boomsoort, overal de jonge planten, hier en daar in kleine groepjes bijeen, aantreffen. Als weide bezit dit terrein geen waarde en gemaaid wordt er haast niet, zoodat de plantjes zich vrijelijk kunnen ontwikkelen en den vogels derhalve op den duur uitstekende nestgelegenheden wordt aangeboden.

Als in het voorjaar els en berk hunne blaadjes gaan ontplooien, met hun heerlijk frissche tinten, de duinen, 's winters zoo grauw, worden getooid met nieuw groen, de hemel blauw en de lucht mild wordt, dan heeft het wonder, dat we elke lente mogen aanschouwen, zich opnieuw in al zijn heerlijkheid geopenbaard. De grasmusch en het paapje, de fitis en het kneutje, om maar enkele soorten te noemen, zijn teruggekeerd en geven uiting aan hunne levenslust; de koekoek, even later komende, laat zijn geroep wijd en zijd weerklinken; binnenkort kiest hij, zooals op dit eiland regel is, weer het nest van den graspieper uit om er zijn ei in te leggen. Graag mag ik in Mei en Juni struik en boom, heg en veld afzoeken naar vogelnesten en zoo vond ik in de eerste week van Juni in een berk, ongeveer 2 M. boven den grond, een nest; nog net, ondanks het dichte gebladerte, zag ik een vogelkopje boven den rand uitsteken. Toen ik den boom even schudde, glipte hij er af. Ik dacht niet aan een klauwier, doch zoo vlug vloog de vogel niet weg, of ik kon nog net de bruine boogjes op de geelbruine borst zien. Een Klauwier! Nu is deze vogel volstrekt geen zeldzaamheid, doch voor zoover 't dit eiland betreft, wel: nog nooit had ik hier dezen wurger als broedvogel aangetroffen, 't was derhalve in elk geval eene aardige ontmoeting. Het nest was vrij groot, 't bestond uit verdord gras, een beetje mos, waartusschen een paar (fazante-) veertjes waren gewerkt en voorzien van een stevigen rand. Van de binnenbekleding was weinig werk gemaakt, 't bestond uitsluitend uit heel fijne, korte grashalmpjes. Er lagen 5 eitjes in. Buiten het boschje zag noch hoorde ik eerst den vogel, even later hoorde ik zijne alarmkreten. Om de omgeving van het nest zoo rustig mogelijk te houden, ging ik weg. Een paar dagen later kwam ik weer bij het nest, 't wijfje vloog er natuurlijk weer zoo vlug mogelijk af, toen ik er vlak onder stond. Even daarna hoorde ik weer de bekende geluiden en toen zag ik beide vogels in een berk zitten. Snel schoot het mannetje naar beneden, dadelijk daarna ging hij weer op denzelfden tak zitten, het wijfje voerende. Toen werden ze beiden heel onrustig, onophoudelijk klonk hun tak-tak en voortdurend met hun staart roeiend. Af en toe maken ze dezelfde knikkende beweging, die we o.a. ook bij het winterkoninkje opmerken. Het mannetje zat op den hoogsten tak en hoewel de lucht ietwat bewolkt was, stak hij scherp af tegen den voorjaarshemel. Van 't oog komt men niet veel te zien, daar de zwarte streep, die er doorheen loopt, de kleuren vrijwel ineen doet vloeien. Het mooiste aan het mannetje vind ik het prachtige bruin van den rug. Gezang, of iets dat daaraan deed denken, heb ik niet gehoord, wel een enkele maal een heel duidelijk tèn-tèn, wat sterk herinnert aan het bekende musschengeluid. De jongen waren pas uitgekomen, vandaar dat ze zoo onrustig waren. Wanneer men 't wijfje goed in den kijker heeft en dat gaat bij de Klauwieren zonder veel moeite, dan vallen al dadelijk de groote oogen op, die, zou ik zeggen, spreken van een groote mate van rust en vertrouwen; er ligt eene geheel andere uitdrukking in dan in die van roodborstje of merel, die hebben ook groote, schitterende oogen, doch altijd leest men daarin een zeker op zijn qui vive zijn. Ik dacht aanvankelijk, dat 't mannetje zich betrekkelijk weinig om de jongen bekommerde, doch toen ze eenmaal waren uitgevlogen en ik de onrustkreten van de ouden hoorde, moest ik wel van meening

veranderen, zoo volg zorg en oplettendheid als hij was. De jongen lijken opvallend op het wijfje, vliegen snel van boom tot boom en weten zich uitstekend te verbergen, misschien staat dit wel in verband met de in 't oog vallende kleur. Hun geluid heb ik niet gehoord.

In verband met zijn moorddadige gewoonte, houdt de Klauwier er voorraadschuren op na en dientengevolge ging ik den omtrek van het nest afzoeken. Nu staan de duindorens, voor een tiental jaren hier zoo veelvuldig voorkomende, op 't punt te verdwijnen. Waar men vroeger ontelbare, dicht aaneengesloten struiken zag, waaronder niet weinige meer dan manshoogte, in het najaar prijkende met de oranjekleurige bessen, waar scharen bonte kraaien, koperwieken, kramsvogels, fazanten, ja zelfs musschen en spreeuwen op afkwamen, daar ziet men thans midden in den zomer, zwarte, levenlooze struiken staan, een vrij triesten aanblik opleverende. De scherpe punten hebben zich evenwel gehandhaafd, doch hoe ik zocht, nergens kon ik een opgespietst vogeltje, kikkertje of muisje ontdekken. Meer dan eens heb ik deze Klauwier iets zien uitbraken, wijd spert hij dan den snavel open, de eerste maal kon ik 't uitbraaksel niet vinden wegens het dichte struikgewas, doch de tweede maal vond ik zoo'n balletje, 't bevatte de restanten van een grooten, blauwen mestkever. Ook zag ik, dat het mannetje iets in den bek hield, dat hij vlug inslikt. Ik heb geen prismakijker, dus, jammer genoeg, kon ik niet zien, wat 't was, doch 't geleek wel iets op een kever. De Klauwieren doen wat vreemd aan temidden onzer inlandsche vogels, ofschoon niet in die mate als b.v. de wiewaal, wier verschijning bepaald exotisch is te noemen. Wanneer ze over een paar maanden weer naar hunne verre winterkwartieren vertrekken en ze het volgend voorjaar hier weer komen nestelen, dan zal ik hun terugkomst met blijdschap begroeten want 't zijn werkelijk hoogst interessante vogels.

D. WOLTMAN.

De blauwe Reiger in Nederland. — Ongeveer twintig jaar geleden gaven wij in de Levende Natuur een proeve van een telling van het aantal reigerparen in Nederland, verdeeld over de verschillende „kolonies”. Tusschen twee haakjes, waarom spreken wij eigenlijk van kolonies. Zou het niet beter zijn, ze „vestiging” te noemen. Misschien weet iemand een beter woord; ik zal hem of haar er dankbaar voor zijn. Wat zijn „heronry”, „rookerij”, „héronnière”, aardige woorden.

Maar ter zake. De heer G. A. Brouwer heeft onlangs de reigers opnieuw geteld en den uitslag van zijn buitengewoon degelijk onderzoek medegedeeld in het Tijdschrift Ardea met een uitvoerige kaart er bij. Wij weten nu, dat we tegenwoordig in ons land een reigerbevolking hebben van tusschen de zeventuizend en achtduizend paren en wel in:

Groningen: Uiteinde 19; Spijk 6 en 3; Oosteinde \pm 8; Uithuizermeeden 15—20; Oosternieland 24; Tjamsweer 17; Wirdum 9; Slogteren \pm 30; Lellens 7; Middelstum 17 en 45; Warffum 74; Winsum 1; Den Ham 51 à 53; Oldehove 176 en 1; Zoutkamp 43.

Friesland: Veenklooster 6; Metslawier 3; Hantummer Uitburen 53 à 56; Wetzens 1; Ferwerd 16 of 17; Oenkerk \pm 40; Oudkerk 1? Hallum 9; Cornjum 48; Jelsum 14; St. Jacobi Parochie 15 à 17; Marsum 85; Hempens ruim 90; Jellum 39; Rauwerd 4; IJsbrechtum 1; Praam eenige; Gaasterland 60 en 150; Heerenveen, Oranjewoud 302; Kortehemmen 10 à 30.

Drente: Paterswolde 17 à 19; Zuidlaren 2 of meer; Assen \pm 15; Havelte enkele? Ruinerwold 10 en meerdere?

Overijssel: Kamperveen 3; Wanneperveen \pm 60; Meppel, kleine kolonie?; Zwolle? Hasselt 1? De Haerst \pm 40; Dedemsvaart \pm 70; Balkbrug 1; Windesheim 150 à 160; Ambt Delden 26.

Gelderland: Kamper Nieuwstad \pm 45; Nijkerk 1; Hoewelaken 30—50; Voorst 8 of 9; Angerlo \pm 10; Ellecom 1 of 2?; Ubbergen?; Herwijnen 3; Loevestein 6.

Utrecht: Zeist \pm 25; Bunnik \pm 40; Linschoten 40 - (125),

Noord-Brabant: Vught \pm 300; Zevenbergschen Hoek \pm 20? Kruisland \pm 12.

Noord-Holland: Texel 30—40; Callantsoog \pm 350; Zwaagdijk \pm 150; Stompvoren 42; Bergen ruim 260 en 17; Heiloo 21; Beemster \pm 3, 37, \pm 12, 87 en eenige; Purmer 3; Velsen \pm 390; Bennebroek 68 à 70; Sloten 31; Watergraafsmeer 50—100; Ouderkerk 1; 's Graveland 1035.